

PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 10/23

Luksemburgā, 2023. gada 12. janvārī

Tiesas spriedums lietā C-395/21 | D.V. (Advokāta honorāri – Stundas likmes princips)

Noteikums, kas iekļauts starp advokātu un patērētāju noslēgtā līgumā par juridisko pakalpojumu sniegšanu, kurā cena ir noteikta atbilstoši stundas likmes principam un nav sniegti citi precizējumi, neatbilst vienkāršības un skaidri saprotamas valodas prasībai

Valsts tiesa var atjaunot situāciju, kādā būtu atradies patērētājs negodīga noteikuma neesamības gadījumā, liedzot komersantam saņemt atlīdzību par sniegtajiem pakalpojumiem

Patērētājs M.A. noslēdza piecus līgumus par juridisko pakalpojumu sniegšanu ar advokāti D.V. Katrā no šiem līgumiem bija paredzēts, ka honorāri tiek aprēķināti, pamatojoties uz stundas likmi, to nosakot 100 EUR apmērā par M.A. sniegtajām konsultācijām vai juridisko pakalpojumu sniegšanu. D.V. sniedza juridiskos pakalpojumus 2018. un 2019. gadā un par visiem sniegtajiem pakalpojumiem izrakstīja rēķinus 2019. gada martā. Tā kā D.V. nebija saņēmusi visus prasītos honorārus, tā cēla prasību Lietuvas pirmās instances tiesā, lūdzot piespriest M.A. samaksāt 9900 EUR par sniegtajiem juridiskajiem pakalpojumiem un 194,30 EUR par izdevumiem, kas radušies saistībā ar līgumu izpildi. Šī tiesa daļēji apmierināja D.V. pieteikumu. Apelācijas tiesa noraidīja D.V. iesniegto apelācijas sūdzību. 2020. gadā D.V. iesniedza kasācijas sūdzību Lietuvas Augstākajā tiesā.

Šī tiesa uzdod jautājumus Tiesai par Savienības tiesību normu ¹ patērētāju aizsardzībai pret negodīgiem līguma noteikumiem interpretāciju, it īpaši par prasības par juridisko pakalpojumu sniegšanas līguma noteikuma formulēšanu vienkāršā, skaidri saprotamā valodā piemērojamību, kā arī par noteikuma, kurā ir ietverta šo pakalpojumu cena, negodīguma atzīšanas sekām.

Šodien pasludinātajā spriedumā Tiesa vispirms precizē, ka jēdziens “līguma galvenais priekšmets” aptver noteikumu, kurā ir paredzēts pilnvarotāja pienākums samaksāt advokāta honorārus un kurā ir norādīti to tarifi. Tādējādi **šajā jēdzienā ietilpst noteikums, kas ir iekļauts starp advokātu un patērētāju noslēgtajā līgumā par juridisko pakalpojumu sniegšanu, kurā sniegto pakalpojumu cena ir noteikta atbilstoši stundas tarifa principam.**

Attiecībā uz prasības par juridisko pakalpojumu sniegšanas līguma noteikuma formulēšanu vienkāršā, skaidri saprotamā valodā piemērojamību Tiesa uzsver, ka saskaņā ar Savienības tiesībām šī prasība ir jāsaprot plaši. Tas nozīmē, ka līgumā tiek pārskatāmi izklāstīti, kā konkrēti darbojas mehānisms, uz kuru ir atsauce attiecīgajā noteikumā, lai radītu patērētājam iespēju, pamatojoties uz konkrētiem un saprotamiem kritērijiem, paredzēt ekonomiskās sekas, kādas viņam izriet no šī noteikuma. Tomēr Tiesa norāda, ka, lai gan no komersanta nevar prasīt, lai tas informētu patērētāju par viņa saistību galīgajām finansiālajām sekām, kuras ir atkarīgas no turpmākiem neparedzamiem un no šī komersanta gribas neatkarīgiem notikumiem, tomēr informācijai, kas viņam jāsniedz pirms līguma noslēgšanas, ir jāļauj patērētājam pieņemt lēmumu piesardzīgi un pilnībā apzinoties iespēju, ka šādi

¹ Padomes Direktīva 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (OV 1993, L 95, 29. lpp.).

notikumi varētu rasties, un sekas, kādas tie var radīt saistībā ar attiecīgo juridisko pakalpojumu sniegšanas ilgumu. Šai informācijai, kas var atšķirties atkarībā, pirmkārt, no juridisko pakalpojumu līgumā paredzēto pakalpojumu priekšmeta un rakstura un, otrkārt, no piemērojamajiem profesionālajiem un ētikas noteikumiem, ir jāietver norādes, kuras ļauj patērētājam novērtēt šo pakalpojumu kopējās aptuvenās izmaksas. Par tādu ir uzskatāms paredzamā vai minimālā stundu skaita, kas vajadzīgas noteikta pakalpojuma sniegšanai, novērtējums vai apņemšanās ar saprātīgiem starplaikiem nosūtīt rēķinus vai periodiskus ziņojumus, kuros ir norādīts nostrādāto stundu skaits. Tiesa norāda, ka valsts tiesai, ņemot vērā visus atbilstošos apstākļus, kas saistīti ar šī līguma noslēgšanu, ir jāizvērtē, vai komersanta sniegtā informācija pirms līguma noslēgšanas ir ļāvusi patērētājam pieņemt savu lēmumu piesardzīgi un pilnībā apzinoties finansiālās sekas, kādas rada minētā līguma noslēgšana. Tiesa konstatē, ka **juridisko pakalpojumu sniegšanas līguma noteikums, kurā cena ir noteikta atbilstoši stundas tarifa principam, neiekļaujot patērētājam iepriekš paziņotu informāciju, kas tam ļautu pieņemt savu lēmumu piesardzīgi un pilnībā apzinoties ekonomiskās sekas, kādas rada šī līguma noslēgšana, neatbilst prasībai par formulējumu vienkāršā, skaidri saprotamā valodā** Savienības tiesību izpratnē.

Attiecībā uz šāda noteikuma iespējamo negodīgumu Tiesa atbilstoši tās judikatūrai norāda, ka valsts tiesai ir jāizvērtē, ņemot vērā visus lietas apstākļus, pirmkārt, vai, iespējams, nav tikusi ievērota godprātības prasība un, otrkārt, vai nepastāv varbūtēja ievērojama nelīdzsvarotība par sliktu patērētājam. Ar patērētāju noslēgta līguma noteikuma negodīguma novērtējums principā ir balstīts uz vispārēju novērtējumu, kurā netiek ņemts vērā vienīgi iespējamais šī noteikuma pārskatāmības trūkums. ņemot to vērā, Tiesa norāda, ka dalībvalstis atbilstoši Savienības tiesībām var nodrošināt augstāku patērētāju aizsardzības līmeni. Šajā gadījumā Tiesa konstatē, ka juridisko pakalpojumu sniegšanas līguma noteikums, kurā ir noteikta cena atbilstoši stundas tarifa principam, kas tādējādi ietilpst šī līguma galvenajā priekšmetā, nav jāuzskata par negodīgu tikai tādēļ, ka tas neatbilst pārskatāmības prasībai, ja vien valsts tiesiskajā regulējumā nav skaidri paredzēts, ka negodīga noteikuma kvalifikācija izriet vienīgi no šī fakta.

Attiecībā uz noteikuma par cenu negodīguma atzīšanas sekām Tiesa norāda, ka valsts tiesai ir pienākums noraidīt šī noteikuma piemērošanu, ja vien patērētājs pret to neiebilst. Gadījumā, ja, piemērojot attiecīgās valsts tiesību normas, juridisko pakalpojumu sniegšanas līgums nevar turpināt pastāvēt pēc noteikuma par cenu atcelšanas, Direktīva 93/13 neliedz to atzīt par spēkā neesošu pat tad, ja tas nozīmē, ka komersants par saviem pakalpojumiem nesāņem nekādu atlīdzību. Tomēr iesniedzējtiesai ir izņēmuma iespēja aizstāt atcelto negodīgo noteikumu ar dispozitīvu valsts tiesību normu, ja līguma pilnīga atzīšana par spēkā neesošu patērētājam radītu īpaši nelabvēlīgas sekas.

Ņemot vērā šos apsvērumus, **Tiesa atbild, ka** gadījumā, ja pilnīga līguma atzīšana par spēkā neesošu patērētājam radītu īpaši nelabvēlīgas sekas, Savienības tiesības neliedz valsts tiesai novērst minētā noteikuma spēkā neesamību, aizstājot to ar dispozitīvu valsts tiesību normu vai normu, kas piemērojama pušu vienošanās gadījumā. Tomēr Savienības tiesības neļauj valsts tiesai aizstāt atcelto negodīgo noteikumu ar tiesas vērtējumu par atlīdzības lielumu, kas jāmaksā par sniegtajiem pakalpojumiem.

PIEZĪME. Ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu dalībvalstu tiesas lietas iztiesāšanas gaitā var uzdot Tiesai jautājumus par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Pašu pamatlietu Tiesa neiztiesā, taču valsts tiesai tā ir jāatrisina atbilstīgi Tiesas nolēmumam. Šis nolēmums ir vienlīdz saistošs arī citām dalībvalstu tiesām, ja tām jāatrisina līdzīga problēma.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

Pilns sprieduma un rezumējuma [teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Marta Ošleja ☎ (+352) 4303 6005.

Palieciet ar mums!

Saziņas direkcija
Preses un informācijas nodaļa

curia.europa.eu

